

U 18/2021 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi hallinnollisesta yhteistyöstä valmisteverotuksen alalla annetun asetuksen (EU) No 389/2012 muuttamisesta sähköisten rekisterien sisällön osalta (*hallinnollinen yhteistyö valmisteverotuksen alalla*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 27 päivänä tammikuuta 2021 antama ehdotus neuvoston asetukseksi hallinnollisesta yhteistyöstä valmisteverotuksen alalla annetun asetuksen (EU) No 389/2012 muuttamisesta sähköisten rekisterien sisällön osalta, COM (2021) 28 final, sekä ehdotusta koskeva muistio.

Helsingissä 4.3.2021

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen

Neuvotteleva virkamies Krista Sinisalo

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

MUISTIO
4.3.2021

EU/2021/5701

**EHDOTUS HALLINNOLLISESTA YHTEISTYÖSTÄ VALMISTEVEROTUKSEN
ALALLA ANNETUN ASETUKSEN (EU) NO 389/2012 MUUTTAMISESTA SÄHKÖIS-
TEN REKISTERIEN SISÄLLÖN OSALTA**

1 Tausta

Komissio antoi 27 päivänä tammikuuta 2021 ehdotuksen hallinnollisesta yhteistyöstä valmisteverotuksen alalla annetun asetuksen (EU) No 389/2012 muuttamisesta sähköisten rekisterien sisällön osalta. Ehdotus liittyy 19 päivänä joulukuuta 2019 annettuun neuvoston direktiiviin (EU) 2020/262 valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä (uudelleenlaadittu).

Direktiivissä 2020/262 selkeytetään ja ajantasaistetaan kokonaisuudessaan valmisteverodirektiiviä 2008/118/EY, ja tästä syystä valmisteverodirektiivi laadittiin uudelleen. Direktiivissä muutettiin kuitenkin vain tiettyjä asiakokokonaisuuksia yleisen rakenteen ja sisällön säilyessä ennallaan. Valmisteverodirektiivissä vahvistetaan tupakkatuotteiden, alkoholijuomien ja energiatuotteiden valmisteveroja koskeva yleinen järjestelmä, ja siinä käsitellään erityisesti valmisteveron alaisten tavaroiden tuotantoa, varastointia ja siirtämistä jäsenvaltioiden välillä. Valmisteverodirektiivin päätavoite on mahdollistaa tavaroiden vapaa liikkuminen EU:n alueella ja samalla varmistaa valmisteverosaatavan oikea kantaminen jäsenvaltioissa.

Direktiivissä 2020/262 laajennettiin valmisteveron alaisten tuotteiden siirtämisen ja valvonnan tietokoneistetun järjestelmän (EMCS) soveltaminen väliaikaisesti verotta siirrettävien tuotteiden lisäksi kertaalleen jo verotettujen tuotteiden siirtoihin jäsenvaltioiden välillä, kun siirrot tapahtuvat kaupallisessa tarkoituksessa. Tietokoneistetun valvonnan käytön laajentaminen edellytti direktiivissä uusien toimijoiden määrittämistä. Kyse on talouden toimijoista, jotka vastaanottavat ja lähettävät kulutukseen jo luovutettuja ja siten kertaalleen verotettuja valmisteveron alaisia tuotteita (luotettavaksi tunnustettu lähettäjä ja luotettavaksi tunnustetut vastaanottaja). Tietokoneistamisen laajentaminen tarkoittaa samalla sitä, että näidenkin tuotteiden siirroissa ja valvonnassa siirrytään paperisesta siirtoasiakirjasta sähköiseen asiakirjan käyttämiseen.

Tietokoneistetun valvonnan laajentaminen edellytti direktiivimuutoksen lisäksi myös hallinnollisen yhteistyön asetuksen (EU) No 389/2012 muuttamista uusien toimijoiden osalta. Asetuksen 19 artiklassa säädetään sähköisistä rekistereistä, jotka sisältävät tiedot valmisteveron alaisia tuotteita siirtävien taloudellisten toimijoiden ja niiden varastojen luvista. Sen soveltamisalaan lisättiin muutoksella (EU) 2020/261 direktiivissä 2020/262 määritellyt uudet toimijat. Lisäksi valvontajärjestelmän laajentaminen edellytti parlamentin ja neuvoston päätöksen (EU) 2020/263 antamista valmisteveronalaisten tuotteiden liikkumisen ja valvonnan tietokoneistamisesta (uudelleenlaadittu).

Kaikki kolme lainsäädäntötoimea julkaistiin 27 päivänä helmikuuta 2020 EU:n virallisessa lehdessä, EUVL L 58, ja niitä on sovellettava jäsenvaltioissa 13.2.2023 alkaen.

2 Ehdotuksen tavoite ja pääasiallinen sisältö

Kulutukseen luovutettujen tuotteiden siirroissa käytetään jatkossa tietokoneistettua valvontajärjestelmää.

Komission tavoitteena on, että valvonta toimisi jatkossakin moitteettomasti ja voitaisiin varmistaa ajantasaisten tietojen tallentaminen järjestelmään. Valvontajärjestelmää koskevalla asetusmuutoksella laajennettaisiin sen soveltamisalaa lisäämällä siihen ne toimijat, jotka lähettävät satunnaisesti kulutukseen jo luovutettuja valmisteveron alaisia tuotteita toiseen jäsenvaltioon tai vastaanottavat niitä. Ilman tätä ehdotusta kulutukseen luovutettujen tuotteiden siirtojen valvonnan täydellinen automatisointi ei ole mahdollista.

Komission mukaan asetusmuutos on tekninen ja liittyy direktiiviin 2020/262. Asetusmuutosta sovellettaisiin 13.2.2023 alkaen.

3 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 113 artiklaan, jonka mukaan neuvosto antaa yksimielisesti erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan säännökset jäsenvaltioiden sääntöjen yhdenmukaistamisesta välillisen verotuksen alalla.

Komission mukaan ehdotus on toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukainen. Komissio perustelee ehdotuksen toissijaisuusperiaatteen mukaisuutta sillä, että jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa ehdotuksen tavoitteita, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla, kun rekisteröintimenettelyt ovat hyvin erilaisia jäsenvaltioissa. Suhteellisuusperiaatteen osalta komissio katsoo, että muutos ei ylitä sitä, mikä on tarpeen kyseessä olevien ongelmien ratkaisemiseksi ja sitä kautta sisämarkkinoiden asianmukaista ja tehokasta toimintaa koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valtioneuvoston kanta vastaa komission näkemystä ehdotuksen toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaisuudesta.

4 Ehdotuksen vaikutukset Suomelle

Komission asetusehdotus olisi velvoittava ja sellaisenaan jäsenvaltioissa sovellettava. Ehdotus ei aiheuttaisi lainsäädäntömuutoksia.

Ehdotuksessa esitetyt muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja liittyvät valmisteverodirektiiviin 2020/262, joka on voimassa ja joka on kansallisesti täytäntöön pantava 31.12.2021 mennessä. Sitä koskevista lainsäädäntömuutoksista ml. rekisteriä koskevista tarvittavista muutoksista annetaan erikseen hallituksen esitys. Asetusehdotuksen mukaan myös kulutukseen luovutettuja tuotteita satunnaisesti lähettävien ja vastaanottavien toimijoiden olisi rekisteröidyttävä. Valmisteverovelvollisten sähköinen rekisteri laajenee vuonna 2023 koskemaan luotettavaksi tunnistettujen lähettäjien ja luotettavaksi tunnustettujen vastaanottajien rekisteröinnin. Tämä on välttämätöntä, jotta tuotteita voidaan siirtää tietokoneistetussa valvontajärjestelmässä. Asetusmuutoksesta johtuvat järjestelmämuutokset aiheuttaisivat hallinnolle vähäistä kertaluontoista lisätyötä.

5 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Komission mukaan ehdotuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia, erityisesti oikeutta yksityisyyteen, ja otetaan huomioon asetukseen (EU) No 389/2012 sisältyvä nykyinen tietosuoja säännös.

Ehdotetulla muutoksella ei laajenneta asetuksen henkilöllistä soveltamisalaa nykyisestä, joten muutoksella ei ole vaikutusta perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaiseen henkilötietojen suojaan.

6 Ahvenanmaan toimivalta

Ehdotus ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

7 Ehdotuksen kansallinen käsittely ja käsittely Euroopan unionin toimielimissä

Ehdotuksesta on pyydetty lausunto Verohallinnolta. Lausunnossaan Verohallinto toteaa, että ehdotuksen mukaan Verohallinnon rekisteriin on kirjattava tiedot kulutukseen luovutettuja tuotteita lähettävistä ja vastaanottavista toimijoista myös silloin, kun ne siirtävät tuotteita vain satunnaisesti. Kyse on tuotteiden kaupallisiin siirtoihin liittyvien lähettäjien ja vastaanottajien rekisteröinnistä. Rekisteriin kirjattavat tiedot koskevat lähetettävien ja vastaanotettavien tuotteiden paljoutta, lähettäjän ja vastaanottajan henkilöllisyyttä ja väliaikaisen rekisteröinnin voimassaoloaikaa. Verohallinnon kannalta ehdotettu muutos on kannatettava. Rekisteröinti on edellytys tietokoneistetun valvontajärjestelmän käyttämiselle.

Asetusmuutoksesta johtuvat järjestelmämuutokset aiheuttavat Verohallinnolle vähäistä kerta-luontoista lisätyötä. Asetusmuutoksen edellyttämät muutokset rekisteriin huomioidaan Verohallinnossa käynnissä olevassa valvontajärjestelmän uudistamisprojektissa, jossa menettely siirretään Verohallinnon tietojärjestelmäkokonaisuuteen. Pysyvää lisätyötä Verohallinnolle aiheutuisi pääasiassa satunnaisten toimijoiden ohjeistamisesta.

Ehdotuksen käsittely on tarkoitus aloittaa neuvoston verotyöryhmässä 11.3.2021.

Euroopan parlamentin ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoja ei ole vielä annettu asetusehdotuksesta.

Muistioluonnos ehdotuksesta on ollut 18.–19.2.2021 kirjallisessa menettelyssä EU asioiden komitean alaisessa jaostossa EU9 (Verot)

8 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusta hallinnollisesta yhteistyöstä valmisteverotuksen alalla annetun asetuksen muuttamisesta. Satunnaisten toimijoiden rekisteröinti mahdollistaa valmisteveron alaisten tuotteiden tietokoneistetun siirto- ja valvontajärjestelmän (EMCS) asianmukaisen käyttämisen.